ВІСНИК
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ISSN 1728-2667

ЕКОНОМІКА **2(167)/2015**

Засновано 1958 року

У випуску досліджено актуальні питання подолання негативних макроекономічних тенденцій та відновлення різних складових фінансової системи. Особливе місце посідають фінансове забезпечення регіонального розвитку та фіскальна децентралізація, фіскально-бюджетні механізми соціально-економічного розвитку, забезпечення бюджетної та боргової безпеки держави, здійснення державного фінансового контролю в Україні; приділяється увага питанням підприємництва, зокрема вдосконаленню організації зовнішньоекономічної діяльності підприємств та їх інноваційному розвитку; розглянуто напрями інвестування та шляхи підвищення інвестиційної активності в країні; аналізуються соціально-економічні наслідки неефективного регулювання доходів у сучасній економіці; оцінюється вплив інших країн на ключові показники функціонування національної економіки.

Для наукових працівників, практиків, викладачів, аспірантів, студентів.

В выпуске исследованы актуальные вопросы преодоления негативных макроэкономических тенденций и восстановления различных составляющих финансовой системы. Особое место занимают финансовое обеспечение регионального развития и фискальная децентрализация, фискально-бюджетные механизмы социально-экономического развития, обеспечение бюджетной и долговой безопасности государства, осуществление государственного контроля в Украине; уделяется внимание вопросам предпринимательства, в частности совершенствованию организации внешнеэкономической деятельности предприятий и их инновационному развитию; рассмотрены направления инвестирования и пути повышения инвестиционной активности в стране; анализируются социально-экономические последствия неэффективного регулирования доходов в современной экономике; оценивается влияние других стран на ключевые показатели функционирования национальной экономики.

Для научных работников, практиков, преподавателей, аспирантов, студентов.

The current issues to overcome negative macroeconomic trends and restore various components of the financial system are released in the issue. Financial support of regional development and fiscal decentralization, fiscal and budgetary mechanisms of socio-economic development, budget and debt security, the state financial control in Ukraine take a special place; the issues of business, including the improvement of foreign economic activity of enterprises and their innovation development, are focused; investment trends and ways of increasing investment activity in the country are considered; the socio-economic consequences of ineffective regulation of income in a modern economy are analyzed; the influence of other countries on the key performance indicators of the national economy is estimated.

For researchers, practitioners, teachers and students.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР	**В.Д. Базилевич, д-р екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України**
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ	**Г. О. Харламова, канд. екон. наук, доц. (відп. секр.) (Україна); С. Х. Аггелопоулос, д-р наук, проф. (Греція); Х. Алпас, д-р екон. наук, проф. (Туреччина); Х. Батзіос, д-р наук, проф. (Греція); Х. Я. Башев, д-р екон. наук, проф. (Болгарія); М. Ван Рооіджен, д-р наук, проф. (Великобританія); К. Віталє, д-р наук, проф. (Хорватія); В. Дитріх, д-р наук, проф. (Німеччина); Г. Друтейкіне, д-р наук, проф. (Литва); М. Зінельдін, д-р наук, проф. (Швеція); А. Савватеев, канд. наук, проф. (РФ); Р. С. Сербу, канд. наук, проф. (Румінія); Е. Стойка, канд. наук, доц. (Румунія); О. І. Жилінська, канд. екон. наук, доц. (Україна); Б. А. Засадний, канд. екон. наук, доц. (Україна); А. І. Ігнатюк, д-р екон. наук, проф. (Україна), Н. В. Ковтун, д-р екон. наук, проф. (Україна); Г. І. Купалова, д-р екон. наук, проф. (Україна); І. О. Лютий, д-р екон. наук, проф. (Україна); І. І. Мазур, д-р екон. наук, проф. (Україна); С. В. Науменкова, д-р екон. наук, проф. (Україна); Р. В. Пікус, канд. екон. наук, проф. (Україна); А. О. Старостіна, д-р екон. наук, проф. (Україна); Г. М. Филюк, д-р екон. наук, проф. (Україна); О. І. Черняк, д-р екон. наук, проф. (Україна); В. Г. Швець, д-р екон. наук, проф. (Україна)**

Адреса редколегії	**03022, Київ-22, вул. Васильківська, 90-а, економічний факультет ☎ (38044) 259 71 82; http://bulletin-econom.univ.kiev.ua**
Затверджено	**Вченою радою економічного факультету 17.03.15 (протокол № 6)**
Атестовано	**Вищою атестаційною комісією України. Постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 10.11.10**
Зареєстровано	**Державною реєстраційною службою України. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 19866-9666ПР від 29.04.13**
Засновник та видавець	**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет". Свідоцтво внесено до Державного реєстру ДК № 1103 від 31.10.02**
Адреса видавця	**01601, Київ-601, б-р Т.Шевченка, 14, кімн. 43 ☎ (38044) 239 31 72, 239 32 22; факс 239 31 28**
Журнал входить до наукометричних баз / Abstracted and Indexed:	**RINC (E-Library), Science Index, Ulrich's Periodicals Directory, Google Scholar, RepEc, Socionet, Index Copernicus (ICV 2013 = 6.54), CyberLeninka, OCLC WorldCat, CrossRef, J-Gate, Microsoft Academic Search, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Registry of Open Access Repositories (ROAR), The Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), IDEAS, EconPapers, CiteFactor, the Maksymovych Scientific Library of the Taras Shevchenko Kyiv National University, National Library of Ukraine Vernadsky**

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2015

BULLETIN
OF TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV

ISSN 1728-2667

ECONOMICS 2(167)/2015

Established in 1958

The current issues to overcome negative macroeconomic trends and restore various components of the financial system are released in the issue. Financial support of regional development and fiscal decentralization, fiscal and budgetary mechanisms of socio-economic development, budget and debt security, the state financial control in Ukraine take a special place; the issues of business, including the improvement of foreign economic activity of enterprises and their innovation development, are focused; investment trends and ways of increasing investment activity in the country are considered; the socio-economic consequences of ineffective regulation of income in a modern economy are analyzed; the influence of other countries on the key performance indicators of the national economy is estimated.

For researchers, practitioners, teachers and students.

У випуску досліджено актуальні питання подолання негативних макроекономічних тенденцій та відновлення різних складових фінансової системи. Особливе місце посідають фінансове забезпечення регіонального розвитку та фіскальна децентралізація, фіскально-бюджетні механізми соціально-економічного розвитку, забезпечення бюджетної та боргової безпеки держави, здійснення державного фінансового контролю в Україні; приділяється увага питанням підприємництва, зокрема вдосконаленню організації зовнішньоекономічної діяльності підприємств та їх інноваційному розвитку; розглянуто напрями інвестування та шляхи підвищення інвестиційної активності в країні; аналізуються соціально-економічні наслідки неефективного регулювання доходів у сучасній економіці; оцінюється вплив інших країн на ключові показники функціонування національної економіки.

Для наукових працівників, практиків, викладачів, аспірантів, студентів.

В выпуске исследованы актуальные вопросы преодоления негативных макроэкономических тенденций и восстановления различных составляющих финансовой системы. Особое место занимают финансовое обеспечение регионального развития и фискальная децентрализация, фискально-бюджетные механизмы социально-экономического развития, обеспечение бюджетной и долговой безопасности государства, осуществление государственного контроля в Украине; уделяется внимание вопросам предпринимательства, в частности совершенствованию организации внешнеэкономической деятельности предприятий и их инновационному развитию; рассмотрены направления инвестирования и пути повышения инвестиционной активности в стране; анализируются социально-экономические последствия неэффективного регулирования доходов в современной экономике; оценивается влияние других стран на ключевые показатели функционирования национальной экономики.

Для научных работников, практиков, преподавателей, аспирантов, студентов.

CHIEF EDITOR	Prof. Viktor Bazylevych (Ukraine)
EDITORIAL BOARD	Dr. Kharlamova Ganna (Executive Editor) (Ukraine); Prof. Aggelopoulos Stamatis Ch. (Greece); Prof. Alpas Hami (Turkey); Prof. Bachev Hrabrin (Bulgaria); Prof. Batzios Christos (Greece); Prof. Chernyak Oleksandr (Ukraine); Prof. Ditrih Walter (Germany); Prof. Druteikiene Gretta (Lithuania); Prof. Filyuk Galyna (Ukraine); Prof. Ignatyuk Angela (Ukraine); Prof. Kovtun Natalia (Ukraine); Prof. Kupalova Galyna (Ukraine); Prof. Lyutyy Igor (Ukraine); Prof. Mazur Iryna (Ukraine); Prof. Naumenkova Svetlana (Ukraine); Prof. Pikus Ruslana (Ukraine); Prof. Savaateev Alexey (Russia); Dr. Serbu Razvan Sorin (Romania); Dr. Stoica Eduard (Romania); Prof. Shvets Viktor (Ukraine); Prof. Starostina Alla (Ukraine); Prof. Vitale Ksenia (Croatia); Prof. Van Rooijen Maurits (UK); Dr. Zasadnyy Bohdan (Ukraine); Prof. Zhilinskaya Oksana (Ukraine); Prof. Zineldin Mosad (Sweden)

Editorial address	90-A, Vasyl'kivska str., room. 701, 808; Faculty of Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv, 03022, Kyiv, phone: +38 044 259-71-82; E-mail: visnuk.econom@gmail.com Web: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/index.php/en/
Approved by	The Academic Council of the Faculty of Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Protocol # 6 of 17th March 2015)
Accreditation	The journal is in the List of specialized scientific publications, which are to publish the main results of dissertations in Economic Sciences (Resolution of the Presidium of HAC of Ukraine №1-05/7 of 10.11.2010)
Registration	SRSU. Registration certificate KV No. 19866-9666PR dated 29.04.13
Publisher	Taras Shevchenko National University of Kyiv Publishing center "Kyiv University". DK №1103 of 31.10.02
Address of publisher	01601, Kyiv-601, Boulevard Shevchenko, 14, room. 43 ☎: +38 044 239-31-72, +38 044 239-32-22; fax: +38 044 239-31-28

© Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Publishing center "Kyiv University", 2015

ЗМІСТ

Варналій З., Коваленко К.
Імплементація досвіду країн пострадянського простору
у систему зовнішнього державного фінансового контролю України 6

Галушка З., Дутчак А.
Економічна та соціальна ефективність функціонування ринкового розподілу доходів:
підходи до оцінки 11

Зянько В., Зянько В.
Суперечності формування інноваційної моделі розвитку економіки України 18

Лютий І., Шпигоцька Н.
Роль власного капіталу комерційних банків у реалізації інвестиційного потенціалу
банківської системи України 24

Чеберяко О.
Вплив державного кредитування на рівень боргової безпеки України 29

Баженова О.
Моделювання впливу системно значимих економік світу
на динаміку макроекономічних показників України 36

Білик Р.
Фінансове забезпечення регіонального розвитку в Україні у контексті децентралізації 43

Демиденко Л., Наконечна Ю.
Фіскальна децентралізація: німецький досвід та українські реалії 49

Дрозд Н.
Застосування заходів фіскальної консолідації в умовах кризи 55

Івахненко І.
Вплив ринку цінних паперів на інвестування в реальний сектор економіки 60

Мєдвєдкова Н..
Шляхи вдосконалення бюджетних інструментів підтримки
суб'єктів господарської діяльності в Україні 67

Носова Є.
Заощадження домогосподарств як джерело інвестиційних ресурсів в Україні 73

Онищенко С.
Засади формування ефективної державної політики,
орієнтованої на забезпечення бюджетної безпеки 81

Солодка О.
Кредитний дефолтний своп у механізмі перерозподілу кредитного ризику 85

Яфінович О.
Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини:
досвід європейських країн та проблеми України 92

Брановицький В.
Легітимізація власності в умовах транзитивної економіки 100

Голубка В.
Науковий потенціал фармацевтичного ринку України
в системі стратегічних перспектив його розвитку 106

Красільник О.
Прорблеми та перспективи фінансування вищих навчальних закладів України 110

Савич І.
Вплив тінізації бюджетних відносин на макроекономічні показники 117

Додаток 1
Анотація та література (латинізація) 123

Додаток 2
Відомості про авторів 137

СОДЕРЖАНИЕ

Варналий З., Коваленко Е.
Имплементация опыта стран постсоветского пространства
в систему внешнего государственного финансового контроля Украины 6

Галушка З., Дутчак А.
Экономическая и социальная эффективность рыночного распределения доходов:
подходы к оценке 11

Зянько В., Зянько В.
Противоречия формирования инновационной модели развития экономики Украины 18

Лютый И., Шпигоцкая Н.
Роль собственного капитала коммерческих банков
в реализации инвестиционного потенциала банковской системы Украины 24

Чеберяко О.
Влияние государственного кредитования на уровень долговой безопасности Украины 29

Баженова Е.
Моделирование влияния системно значимых экономик мира
на динамику макроэкономических показателей Украины 36

Билык Р.
Финансовое обеспечение регионального развития в Украине в контексте децентрализации 43

Демиденко Л., Наконечная Ю.
Фискальная децентрализация: опыт Германии и реалии Украины 49

Дрозд Н.
Использование мероприятий фискальной консолидации в условиях кризисна 55

Ивахненко И.
Влияние рынка ценных бумаг на инвестирование в реальный сектор экономики 60

Медведкова Н.
Пути совершенствования бюджетных инструментов поддержки субъектов
хозяйственной деятельности в Украине 67

Носова Е.
Сбережения домохозяйств как источник инвестиционных ресурсов в Украине 73

Онищенко С.
Основы формирования эффективной государственной политики,
ориентированной на обеспечение бюджетной безопасности 81

Солодкая О.
Кредитный дефолтный своп в механизме перераспределения кредитного риска 85

Яфинович Е.
Местные бюджеты и межбюджетные отношения:
опыт европейских стран и проблемы Украины 92

Брановицкий В.
Легитимизация собственности в условиях транзитивной экономики 100

Голубка В.
Научный потенциал фармацевтического рынка Украины
в системе стратегических перспектив его развития 106

Красильник А.
Проблемы и перспективы финансирования высших учебных заведений Украины 110

Савич И.
Влияние тенизации бюджетных отношений на макроэкономические показатели 117

Приложение 1
Аннотация и литература (латинизация) 123

Приложение 2
Сведения об авторах 137

CONTENTS

Varnalii Z., Kovalenko K.
Implementation of Post Soviet Countries' Experience to the Public Audit System of Ukraine 6

Halushka S., Dutchak A.
The Economic and Social Efficiency of Market Income Distribution:
Approaches to Assessment 11

Zianko V., Zianko V.
Contradictions in Formation of an Innovative Model of Economic Development of Ukraine 18

Lyutiy I., Shpygotska, N.
The Role of the Commercial Banks' Capital in Realization
of Investment Potential of Banking System of Ukraine 24

Cheberyako O.
Influence of the State Crediting is on Promissory Strength of Ukraine Security 29

Bazhenova O.
Modeling of World's Systemically Important Economies Impact
on the Dynamics of Macroeconomic Indicators in Ukraine 36

Biluk R.
Financial Support of Regional Development in Ukraine in the Context of Decentralization 43

Demydenko L., Nakonechna Ju.
Fiscal Decentralization: German Experience and Ukrainian Realities 49

Drozd N.
Applying the Arrangements of Fiscal Consolidation in Crisis 55

Ivakhnenko I.
Influence of Market of Equities is on Investing in the Real Sector of Economy 60

Miedviedkova N.
The Ways to Improve the Budgetary Instruments for Support of Economic Activities in Ukraine 67

Nosova E.
Household Savings as a Source of Investment Resources in Ukraine 73

Onishchenko S.
Bases of Public Policy Formation Directed at Ensuring Budget Security 81

Solodka O.
Credit Default Swaps in the Mechanism of Redistribution of Credit Risk 85

Iafinovych O.
Local Budgets and Inter-Budget Relations:
the Experience of European Countries and Problems of Ukraine 92

Branovitskiy V.
Legitimization of Ownership in the Conditions of Transition Economy 100

Holubka V.
Scientific Potential of Pharmaceutical Market of Ukraine
in System of Strategic Prospects of his Development 106

Krasilnyk O.
Problems and Prospects of Financing Higher Education Institutions of Ukraine 110

Savych I.
Shadow Economy and its Relations With Tax System,
Budget Deficit and Macroeconomic Indicators 117

Appendix 1
Annotation and References (in Latin):(Translation/Transliteration/Transcription) 123

Appendix 2
Information about Authors (Meta-Data) 137

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, 2015; 2 (167): 81-85
УДК 336.146
JEL E60
DOI: dx.doi.org/ 10.17721/1728-2667.2015/167-2/13

С. Онищенко, канд. екон. наук, доц., здобувач
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті обґрунтовано та визначено пріоритети державної політики, які дозволяють підвищити рівень бюджетної безпеки України. Акцентована увага щодо проблем дефіцитної незбалансованості та тенденцій накопичення державного боргу. Проведено детальний аналіз бюджетного дефіциту країн європейського співтовариства з метою подальшого дослідження основних проблем забезпечення бюджетної безпеки України. Зроблено висновок, що процес формування концепції бюджетної політики має включати довгострокові пріоритети держави та середньострокові пріоритети територій.

Ключові слова: державна політика, бюджетна безпека, бюджетна політика, державний бюджет, бюджетний дефіцит, державний борг.

Вступ. В Україні стратегічний напрям розвитку значною мірою обумовлений соціально орієнтованою державною політикою, яка визначається в цілях, завданнях, напрямах і пріоритетах на короткострокову перспективу.

Водночас не можна не відмітити і той факт, що багато реформ не дають нажаль бажаного результату. Суттєвою причиною цьому виявляється відсутність стабільного фінансового забезпечення, але в кінцевому рахунку проблема полягає у відсутності цілеспрямованої науково-обґрунтованої концепції, стратегії і тактики розвитку державного (місцевого) фінансового господарювання. Проблеми формування і реалізація на практиці ефективної державної політики в масштабах всієї країни набуває особливого значення. Державна політика у бюджетній сфері регламентується Бюджетним кодексом України та зведенням законів й системою інституційного забезпечення бюджетного процесу. Складність політичних, соціальних і економічних процесів визначають необхідність ураховувати особливості суспільних проблем при формуванні державної політики. Актуальність наукового дослідження зумовлена динамікою суспільних економічних процесів та зміною концептуальних підходів до формування не тільки зокрема бюджетної політики, а й державної політики в цілому.

Метою дослідження є визначення і обґрунтування основних пріоритетних напрямів державної політики у контексті забезпечення бюджетної безпеки держави.

Завдання дослідження. Визначити й конкретизувати напрями державної політики у сфері забезпечення бюджетної безпеки і запропонувати концептуальні засади бюджетної політики з урахуванням виявлення та аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів, які визначають процеси розвитку суспільства, врахування ієрархічних складових державної системи пріоритетів.

Огляд літератури. Концептуальні засади бюджетної політики, вплив бюджетного регулювання на економічне зростання, удосконалення бюджетного механізму, розкриття змісту суспільних фінансів на основі положень інституційної теорії знайшли відображення у працях зарубіжних вчених: Дж. Б'юкенена, А. Вагнера, Р. Дорнбуша, Дж. М. Кейнса, Т. Ковальової, П. Самуельсона, А. Сміта, В. Сумарокова, Дж. Стігліца, В. Танзі, Дж. Тобіна, А. Лаврова, С. Лушина, Р. Масгрейва, А. Пігу, В. Родіонової, Г. Таллока, С. Фішера, Е. Хансена, Дж. Хікса.

Вагомий внесок у розроблення теорії та концептуальних засад бюджетної політики та організації бюджетної системи держави розкриті у роботах Є. Бушміна, З. Варналія, М. Каленського, С. Колодій, В. Корчинського, А. Крисоватого, Л. Лисяк, І. Луніної, С. Лушина, І. Лютого, В. Мортікова, Ц. Огня, В. Опаріна, І. Радіонової, В. Тамбовцева, В. Федосова, Ю. Харазішвілі, А.Чухно, С. Юрія та ін.

Особлива значущість цієї проблеми в сучасних умовах підтверджується низкою фундаментальних праць у галузі фінансової безпеки зарубіжних учених, серед яких: Дж. Лучіані, В. Кейбл, С. Роніс, Д. Лосмен.

Концептуальні підходи до визначення та впливу державної політики на рівень безпеки досліджено такими вітчизняними фахівцями, як: О. Барановський, Г. Дарнопих, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, В. Мунтіян, С. Пирожков, А. Сухоруков та інших.

Питання бюджетного регулювання економічного зростання та механізму його забезпечення присвячені праці вітчизняних вчених: С. Буковинського, О. Василика, В.Глущенка, А.Даниленка, І. Запатріної, М. Карліна, І. Лук'яненко, Д. Полозенка, І. Чугунова та інших.

Визнаючи наукову цінність та практичну вагомість наукових праць зазначених дослідників, слід відзначити, що певне коло питань концептуального та методологічного характеру залишається недостатньо дослідженим. Вирішення цих питань набуває особливої актуальності в сучасних умовах і ставить на порядок денний необхідність всебічного дослідження впливу державної політики на підвищення рівня бюджетної безпеки та виявлення пріоритетних напрямів.

Методологія дослідження. В основу методології дослідження покладені фундаментальні положення теорії державної економічної політики, бюджетної безпеки, систем, економічного зростання, а також методи теоретичного узагальнення – при вивченні й систематизації розвитку наукових концепцій державної економічної політики, щодо підвищення ефективності бюджетної політики спрямованої на забезпечення фінансової стабільності та збалансованості бюджетної системи держави. Використаний системно-структурний аналіз при дослідженні процесів закономірності розвитку дефіцитної незбалансованості в Україні та країнах ЄС. Економіко-статистичного аналізу дав змогу виявити тенденцій та оцінити вплив державного дефіциту, державного боргу на рівень забезпечення бюджетної безпеки держави. Метод експертних оцінок застосовувався при обґрунтуванні концептуальних положень формування державної політики у сфері забезпечення бюджетної безпеки з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку бюджетних відносин, засобів бюджетної тактики, а також застосування бюджетного механізму.

Основні результати. Досліджуючи класиків економічної теорії, які вважали, що головним завданням фінансового управління є досягнення і збереження бюджетної рівноваги, сучасні економісти переконані, що питання полягає не у збалансуванні державного бюджету, а в тому, щоб бюджет балансував економіку.

© Онищенко С., 2015

Державна політика при цьому має бути направлена на регулювання видатків, розмірів дефіциту бюджету та державного боргу. Актуальності набувають питання формування ефективної бюджетної політики, балансування доходів і видатків, управління дефіцитним фінансуванням, зменшення державного боргу.

Дослідження дефіцитної незбалансованості та боргової залежності. У загальносвітовому вимірі закономірності розвитку дефіцитної незбалансованості сьогодні узагальнені західними науковцями й виражені в декількох чинниках затяжних дефіцитів. З економічним зростанням і накопиченням національного багатства розширювалася сфера соціальної діяльності держави із забезпечення економічно пасивних верств населення, а посилена соціальна відповідальність держави перетворилася на норму. Користувачі соціальних благ, фінансованих державою, почали сприймати їх як належне і невід'ємне. Як численний сектор електорату, вони мають змогу політично перешкоджати проведенню відповідних реформ, особливо в царині соціального забезпечення і охорони здоров'я. Виявилися помилковими урядові оцінки соціальних параметрів державних бюджетів, у яких не повною мірою були враховані тенденції зростання безробіття, подовження тривалості життя, зниження темпів приросту продуктивності економіки [1].

Проблема бюджетного дефіциту є однією із центральних і в розвитку країн європейського співтовариства. Так, з 2010 р. по 2013 р. валовий дефіцит бюджетів урядів країн ЄС коливався в межах 437323 – 803120 млн євро (3,2 – 6,5% видатків бюджету відповідно).

Тотальна дефіцитність бюджетів спостерігається в більшості країн ЄС. У 2013 р. у 26 країнах бюджети були зведені з дефіцитом (табл.1). Практику профіцитності державних фінансів демонструють лише Німеччина та Люксембург. У 2013 р. зареєстрований урядовий профіцит у Люксембурзі (+ 0,1%), у Німеччині спостерігався бездефіцитний бюджет, а найнижчий дефіцит державного бюджету у відсотках до ВВП було зафіксовано в Естонії (-0,2%), Данії (-0,8%), Латвії (-1,0%) і Швеції (-1,1%). Десять держав-членів мали дефіцит, вищий, ніж 3% ВВП: Словенія (-14,7%), Греція (-12,7%), Ірландія (-7,2%), Іспанія (-7,1%), Великобританія (-5,8%), Кіпр (-5,4%), Хорватія та Португалія (по -4,9%), Франція і Польща (по -4,3%) [2].

Таблиця 1. **Загальний державний дефіцит до ВВП в Україні та ЄС за 2005- 2013 роки, %**

Країна	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ЄС (28 країн)	-2,4	-1,4	-0,8	-2,3	-6,8	-6,4	-4,5	-4,2	-3,2
Німеччина	-3,3	-1,5	0,3	0,0	3,0	-4,1	-0,9	0,1	0,1
Греція	-5,1	-,61	-6,7	-9,9	-15,2	-11,1	-10,1	-8,6	-12,2
Іспанія	1,2	2,2	2,0	-4,4	-11,0	-9,4	-9,4	-10,3	-6,8
Франція	-3,2	-2,3	-2,5	-3,2	-7,2	-6,8	-5,1	-4,9	-4,1
Польща	-4,3	-3,9	-1,9	-3,9	-7,1	-7,6	-4,9	-3,7	-4,0
Великобританія	-3,5	-2,9	-3,0	-5,1	-10,8	-9,6	-7,6	-8,3	-5,8
Португалія	-6,2	-4,3	-3,0	-3,8	-9,8	-11,2	-7,4	-5,5	-4,9
Італія	-4,2	-3,6	-1,5	-2,7	-5,3	-4,2	-3,5	-3,0	-2,8
Нідерланди	-0,3	0,2	0,2	0,2	-5,5	-5,0	-4,3	-4,8	-2,3
Україна	-2,1	-0,79	-1,4	-1,3	-3,9	-5,9	-1,8	-3,8	-4,4

Джерело: складено автором за свідченнями [2], [11]

Наприкінці 2013 року, найнижчі показники державного боргу до ВВП було зафіксовано в Естонії (10,0%), Болгарії (18,9%), Люксембурзі (23,1%), Латвії (38,1%), Румунії (38,4%), Литві (39,4%) і Швеції (40,6%). Шістнадцять держав-членів мали урядові відносини заборгованості вищі, ніж 60% ВВП, та найвищий зареєстрований державний борг у Греції (175,1%), Італії (132,6%), Португалії (129,0%), Ірландії (123,7%), Кіпрі (111,7%) і Бельгії (101,5%).

Таким чином, проблема дефіцитної незбалансованості бюджету змушує сьогодні більшість країн вживати кардинальних заходів для її подолання. Обмеженість державної політики зі скорочення бюджетних витрат і стимулювання додаткових надходжень спонукає уряди і парламенти багатьох країн установлювати законодавчі норми, які б обмежували або забороняли бюджетну незбалансованість. Бюджетний процес в Україні підтверджує, що серед внутрішніх і зовнішніх загроз бюджетній безпеці держави є бюджетний дефіцит і державний борг. Як супроводжувальні ознаки й одночасно джерела економічної кризи, вони сьогодні послабили своє значення, однак за рівнем негативного впливу на економіку та державні фінанси вважаються найбільш глобальними.

У контексті законодавчого регламентування параметрів державних фінансів важливим є досвід Сполучених Штатів Америки, де починаючи із середини 70-х років XX ст. уряд ініціював прийняття конгресом ряду законів, що регламентували бюджетний процес і встановлювали контроль за дефіцитом. Так, з метою посилення суспільного контролю за бюджетом частину бюджетних повноважень було передано від президента парламенту (наприкінці 90-х років цей порядок виявив свою неефективність, що змусило чиновників повернутися до попередньої системи розподілу владних функцій). Відповідно до закону "Про контроль за бюджетом", яким було визначено граничні показники дефіциту, встановлювався принцип, що дозволяв зменшувати бюджетні доходи або збільшувати видатки тільки за відповідного скорочення інших видатків чи збільшення доходів. Контролюючі норми дефіцитного фінансування існують сьогодні і в об'єднаній Європі. Фіскально-бюджетні "критерії конвергенції", викладені в Маастрихтському договорі й Пакті про стабільність і зростання, змушують національні уряди країн – учасниць ЄС дотримуватися збалансованої бюджетної позиції. Ними також обмежено рівень державного боргу на рівні 60% ВВП, а бюджетного дефіциту – 3% ВВП [3].

Отже, світ сьогодні рухається у напрямі посилення законодавчого контролю над бюджетом. США, багато країн Європи з розвинутою економікою в такий спосіб упроваджують ефективну макроекономічну політику, спрямовану на забезпечення фінансової стабільності та збалансованості бюджетної системи держави. Запровадження подібних законодавчих обмежень в Україні сприяло б підвищенню політичної культури, мінімізації суб'єктивних впливів на бюджетний процес, додержанню системних заходів з економії бюджетних коштів, посиленню суспільного контролю над бюджетом. А разом це все відповідало б критеріям бюджетної безпеки зі скорочення реальних та потенційних загроз розвитку країни.

На гарантування бюджетної безпеки беззаперечний вплив матиме вирішення питань визначення абсолют-

ного розміру дефіциту і вибору оптимальних методів його покриття. Перша проблема методичного характеру й пов'язана з розбіжностями у вітчизняній та європейській системі обліку доходів і видатків бюджету та визначення абсолютного розміру дефіциту. Вирішення проблеми вбачаємо в адаптації українського бюджетного законодавства до вимог Європейського Союзу, вступ до якого на сьогодні декларується як пріоритетна мета зовнішньої політики України.

Друга проблема – фінансування дефіциту бюджету є складною в сучасних умовах і не має однозначного розв'язання, в першу чергу не пов'язано з ризиками і не дозволяє уникнути негативних наслідків. Мінімізація останніх, на нашу думку, має бути одним із ключових принципів при формуванні дефіцитного бюджету. При цьому урядам необхідно керуватися національними інтересами, аби не допустити негативних впливів на стан фінансової безпеки держави (надавати пріоритет внутрішнім запозиченням над зовнішніми, вибирати більш "дешеві" джерела фінансування тощо).

Поряд із зазначеними проблемами ключовим вважаємо питання подолання бюджетної розбалансованості. На нашу думку, економічні способи при цьому не можуть дати оптимального результату, адже бюджетний процес в Україні має політичне підґрунтя і побудований на виконанні передвиборних обіцянок із задоволення потреб громадян. Тому найефективніший шлях вбачаємо у встановленні законодавчих обмежень щодо дефіцитного фінансування державної діяльності. Такі обмеження дисциплінували б уряд і посилили відповідальність парламенту за результати прийняття дефіцитних бюджетів [4].

Досліджуючи тенденції накопичення державного боргу, доходимо висновку, що на сьогодні його параметри мають вагомий вплив на державні фінанси і розвиток економіки. Проведення передбачуваної й відповідальної бюджетної політики у напрямі управління державним боргом є передумовою забезпечення у довгостроковій перспективі збалансованості й стійкості бюджетної системи.

Концептуальні засади бюджетної політики з урахуванням безпечного розвитку. Пріоритети бюджетної політики мають визначатися на засадах комплексного підходу в контексті формування концепції бюджетної політики з урахуванням виявлення та аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів, які визначають процеси розвитку суспільства, врахування ієрархічних складових державної системи пріоритетів, які включають довгострокові пріоритети держави та середньострокові пріоритети територій. Дотримання такої вимоги до формування і реалізації пріоритетів бюджетної політики можливе шляхом виконання основних завдань певного етапу розвитку суспільства і забезпечення тісного взаємозв'язку між важливими напрямами фінансової політики. Основою відбору пріоритетів має бути науково обґрунтоване визначення напрямів і оцінка реальних фінансових можливостей виконання пріоритетних програм з використанням бюджетних коштів.

Л. Лисяк наголошує, що основу бюджетної політики як інструменту державного регулювання економіки складають стратегічні напрями соціально-економічної політики держави – вони визначають розміри і пропорції фінансових ресурсів, що централізуються державою, перспективи використання бюджетних коштів для вирішення економічних і соціальних завдань. Важливими цілями і завданнями бюджетної політики, яка взаємопов'язана із програмою довгострокового соціально-економічного розвитку, виступають зростання рівня споживання населення, удосконалення політики у сфері доходів бюджету, економія бюджетних видатків, збалансування бюджету, удосконалення міжбюджетних відносин, середньострокове та довгострокове бюджетне планування, посилення дієвості державного фінансового контролю [5].

З огляду на значні потреби в обсягах інвестиційних ресурсів держава не має можливості повною мірою фінансувати ці потреби. Отже, її роль насамперед полягає у частковому фінансуванні розвитку інфраструктури з метою створення сприятливих умов для приватних інвестицій. Значних коштів потребує реалізація державних та регіональних інноваційних програм, окремих інноваційних проектів у межах довгострокової стратегії інноваційного розвитку, фундаментальних досліджень.

Узагальнюючи наукові дослідження провідних вчених до визначення бюджетної політики, можна зазначити, що бюджетну політику багато вчених не розглядають як категорію управління бюджетними відносинами з надбудовою над ними організаційно-фінансових відносин державного управління. Бюджетну політику варто розглядати як категорію синтезуючу в собі об'єктивні (грошові, бюджетні) і суб'єктивні (управлінські, регулюючі) відносини, які виникають в процесі цілеспрямованої дії держави на загальне відтворення шляхом використання функціональних можливостей бюджету. Таким чином, нами бюджетна політика розглядається як важливіша в умовах глобалізації організаційно-фінансова категорія, що включає систему відносин, заходів і дій органів державної влади у сфері управління бюджетними процесами на основі концепції розвитку бюджетної системи з метою досягнення економічного і соціального ефекту у суспільстві.

Характер міжбюджетних відносин повинен установлюватись і з урахуванням типу регіону, що визначається його інфраструктурою, соціальною і віковою структурою населення, економічним потенціалом, природними особливостями. Реалізована в такий спосіб політика децентралізації має базуватися на засадах інституційного партнерства між рівнями влади в країні, де центральний уряд у певній пропорції додає свої ресурси до регіональних. Як наслідок – ресурси, що рухаються каналами бюджетної системи, мають стати потужним доцентровим чинником, що консолідує регіони з різним фінансово-економічним потенціалом у єдиний державний організм.

Аналіз бюджетної політики у сфері міжбюджетних відносин доводить, що потребує певної децентралізації бюджетних коштів у державному бюджеті. Міжбюджетні відносини мають сприяти соціально-економічному розвиткові регіонів на основі збалансованості загальнодержавних та регіональних інтересів, що підвищить ефективність бюджетної політики, забезпечить дотримання фундаментальних засад рівномірного розвитку країни. Реформування бюджетної системи України має здійснюватися у напрямах чіткого розподілу функціональних повноважень кожного рівня влади, розроблення реальних збалансованих механізмів забезпечення фінансової самостійності та посилення відповідальності органів місцевого самоврядування.

Бюджетна політика у сфері державного боргу повинна вирішувати взаємопов'язані питання боргової залежності країни й ефективного використання державного кредиту, сприяти економічному зростанню разом із дотриманням безпечного рівня і структури державного боргу. Боргова політика як елемент бюджетної політики за певних умов може бути вагомим інструментом активізації інвестиційних та інноваційних процесів у суспільстві, сприяти економічному і соціальному розвиткові. Переорієнтація бюджетної політики з розв'язання поточних завдань за рахунок боргу й використання його як основи

інвестиційно-інноваційного розвитку передбачає ефективне управління державним боргом з метою поступового зменшення витрат державного бюджету на його обслуговування та погашення, оптимізації обсягів і структури боргу відповідно до темпів економічного зростання.

Боргова політика, роль якої в сучасних умовах зростає, має бути чітко підпорядкованою й узгодженою з довгостроковими цілями та пріоритетами бюджетної політики. Нагальними є розроблення й реалізація ефективного механізму інвестування запозичених ресурсів, підвищення ефективності державних інвестицій, включаючи вдосконалення організаційних, фінансових, правових та контрольних механізмів.

Напрями державної політики у сфері забезпечення бюджетної безпеки. У стратегічному плані бюджетну безпеку гарантує лише конкурентоспроможна економіка, яку можна побудувати виключно шляхом відродження та прискореного розвитку перспективних секторів національної економіки за наявності виваженої бюджетної політики. Натомість нині спостерігається тенденція до реалізації лише заходів щодо стабілізації політичної й соціально-економічної ситуації в Україні.

Основне завдання держави в контексті зміцнення бюджетної безпеки – створення такого економічного, соціального, політичного, правового середовища та інституційного забезпечення, які б стимулювали збалансування бюджетного і податкового процесу. Цей процес має супроводжуватися реалізацією відповідних пріоритетів зміцнення бюджетної безпеки, серед яких найактуальнішими є такі:

1) розроблення конкретних механізмів, що упереджують загрози бюджетній системі держави;

2) забезпечення бюджетної дієздатності держави;

3) формування бюджетних резервів та структуризація бюджетних видатків;

4) удосконалення міжбюджетних відносин та розвиток бюджетної децентралізації;

5) впровадження системи бюджетної ефективності та контролю;

6) детінізація економіки та легалізація капіталів із залученням до інвестування в межах України;

7) мінімізація бюджетного дефіциту та ефективне управління державним боргом.

Проведене дослідження перспективних напрямів розвитку державної політики в контексті гарантування бюджетної безпеки України дозволяє зробити висновок, що в сучасних умовах необхідна переорієнтація бюджетної політики на стимулювання розвитку реального сектора економіки. Про це свідчить і дослідження зарубіжного досвіду: країни ЄС, що розвиваються використовують державні стимули у бюджетній сфері в якості інструменту стабілізації і прискорення економічного зростання.

Висновки. В умовах політичної та економічної нестабільності потрібно враховувати, що бюджетна політика є категорією надбудови і обумовлена економічним розвитком держави. У зв'язку із цим держава, формуючи бюджетну політику, зобов'язана враховувати глобальні тенденції соціально-економічного розвитку, конкретний етап розвитку суспільства та дотримуватися комплексного підходу до розроблення і реалізації заходів бюджетного процесу.

Отже, державна політика у сфері зміцнення бюджетної безпеки передбачає цілеспрямовану діяльність органів державної влади, державного управління та місцевого самоврядування з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку бюджетних відносин, засобів бюджетної тактики, а також застосування бюджетного механізму.

Бюджетний механізм відіграє визначальну роль у функціонуванні бюджетної системи України. Від належних якості та рівня організації законодавчого і нормативного забезпечення, бюджетного планування бюджетного регулювання, бюджетного нормування, оподаткування, неподаткових методів мобілізації доходів, кошторисного фінансування, бюджетного інвестування, бюджетного резервування, міжбюджетних відносин, бюджетного контролю залежить рівень практичної реалізації бюджетних відносин у кожній ланці бюджетної системи і якість виконання державою своїх функцій [6].

Виходячи із вищезазначеного, що потребує негайного вирішення в процесі гарантування бюджетної безпеки, вбачаємо необхідність їх об'єднання в єдину стратегію антикризових реформ розвитку країни з визначенням чітких цілей, завдань, інструментів, механізмів забезпечення національних економічних інтересів. Значне місце в ній потрібно приділити питанням зміцнення бюджетної безпеки держави. Ефективність забезпечення зазначених пріоритетів можливо досягти виключно за умови комплексного та системного підходу органів державної влади до формування бюджетного процесу, визначенню реального бюджетного потенціалу окремих територій, упровадження дієвої видаткової політики й стабільних надходжень до бюджету та вибору оптимальних методів покриття дефіциту.

Дискусія. Тенденції у світовій спільноті спонукають до домінантної ролі прогресивної державної політики у забезпеченні бюджетної безпеки. Таким чином, дискусійними залишаються питання удосконалення бюджетних відносин в Україні. Бюджетна політика в Україні має базуватись на імплементації кращого досвіду розвинених країн щодо зміцнення фінансової основи державного бюджету, посилення відповідальності учасників бюджетного процесу, підвищення рівня прозорості на всіх стадіях бюджетного процесу, розвитку середньострокового бюджетного планування й програмно-цільового методу, що можуть стати дієвим напрямом підвищення ефективності діяльності учасників бюджетного процесу в Україні та сприятиме підвищенню рівня бюджетної безпеки України.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в XX столітті (теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів) / В.Л. Андрущенко. – Львів: Каменяр, 2000. – 303 с.

2. Government finance statistics. Summary tables – 2004-2014 // Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. – 2013. – 31 p.

3. Бюджетний менеджмент: [підручник] / [В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. В. Федосова. – К. : КНЕУ, 2004. – 864 с.

4. Колісник О. Управління бюджетним дефіцитом / О.Колісник // Світ фінансів. – 2005. – № 3–4 (4–5) – С. 102–110.

5. Лисяк Л. В. Бюджетна політика у системі державного регулювання економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / Л. В. Лисяк. – Київ, 2010. – 32 с.

6. Фінанси: [підручник] / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання. 2012. – 687 с.

7. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: [монографія] / З. С. Варналій, Т. В. Бугай, С. В. Онищенко. – Полтава: ПолтНТУ, 2014. – 271 с.

8. The Open Budget Survey 2013: International Budget Partnership. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://internationalbudget.org/wpcontent/uploads/OBI2013-Report-English.pdf

9. The world factbook [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2186rank.html

10. United Kingdom HM Treasury [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.hm-treasury.gov.uk/

11. Про Стратегію розвитку системи управління державними фінансами: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 р. № 774-р/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua.

12. Міністерство фінансів України. // Офіційний веб-портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http:// www.minfin.gov.ua/

13. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2011 рік / [Щербина І.Ф., Рудик А.Ю., Зубенко В.В. та ін.]; ІБСЕД, Проект "Зміцнення місцевої фінансової ініціативи" [Електронний ресурс] / USAID. – К.: 2012. – 96 с. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget Monitor/KV_IV_2011_ Monitoring_ukr.pdf

14. Засади формування бюджетної політики держави: [наукова монографія] / [М. М. Єрмошенко, С. А. Єрохін, І. О. Плужников, та ін.] ; за наук. ред. д.е.н., проф. М. М. Єрмошенка. – К.: НАУ, 2003. – 284 с.
15. Колісник О. Управління бюджетним дефіцитом / О. Колісник // Світ фінансів. – 2005. – № 3–4 (4–5) – С. 102–110.
16. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету / Офіційний сайт – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control /uk/publish/article?art_id=44997&cat_id=44826.
17. Теремцова Н. В. Актуальні питання дослідження поняття стадії бюджетного процесу в Україні [Електронний ресурс] / Н. В. Теремцова // Вісник НТУУ "КПІ". Політологія, соціологія, право. – 2011. – № 1. – Режим доступу: http://visnyk-psp.kpi.ua/uk/2011-1/11%20-%201_9_%20-%2034.pdf.

Надійшла до редакції 30.01.15

С. Онищенко, канд. экон. наук, доц, соискатель
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ, ОРИЕНТИРОВАННОЙ НА ОБЕСПЕЧЕНИЕ БЮДЖЕТНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

В статье обоснованы и определены приоритеты государственной политики, которые позволяют повысить уровень бюджетной безопасности Украины. Акцентировано внимание по проблемам дефицитной несбалансированности и тенденций накопления государственного долга. Проведен детальный анализ бюджетного дефицита стран европейского сообщества в целях дальнейшего исследования основных проблем, которые влияют на обеспечения бюджетной безопасности государства. Сделан вывод, что процесс формирования концепции бюджетной политики должен включать долгосрочные приоритеты государства и среднесрочные приоритеты территорий.

Ключевые слова: государственная политика, бюджетная безопасность, бюджетная политика, государственный бюджет, бюджетный дефицит, государственный долг.

S. Onishchenko, PhD in Economics, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kiev, Kiev, Ukraine

BASES OF PUBLIC POLICY FORMATION DIRECTED AT ENSURING BUDGET SECURITY

In the article the priorities and public policies that can improve the safety level of the budget of Ukraine have been grounded. Attention on the problems of imbalance and deficiency trends accumulation of public debt has been focused. The detailed analysis of the budget deficit of the European community to further research the main problems of fiscal security has been carried out. The formation of the concept of budget policy should include long-term and medium-term priorities of the state priorities areas have been concluded. Budget policy on public debt must deal with interrelated issues of debt bondage and effective use of public credit, promote economic growth with respect safe level and structure of public debt have been emphasized by author. Debt policy as part of fiscal policy under certain conditions can be a powerful tool to intensify investment and innovation processes in society, promote economic and social development. The reorientation of fiscal policy to address current problems through debt and use it as the basis of investment and innovation development provides an effective public debt management is designed to reduce state budget expenditures on its servicing and repayment, optimizing the scope and structure of debt according to economic growth. The role of debt policy in modern terms increases is clearly subordinate to and consistent with long-term goals and priorities of fiscal policy. There is an urgent development and implementation of effective mechanisms for investing borrowed resources, increasing the efficiency of public investment, including the improvement of organizational, financial, legal and controls. Strategically budget security guarantees only competitive economy, which can be constructed only by recovery and accelerated development of promising sectors of the national economy in the presence of a balanced budget policy. Now there is a tendency to implement only measures to stabilize the political and socio-economic situation in Ukraine has been instead.

Keywords: public policy, security budget, fiscal policy, state budget deficit, public debt.

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, 2015; 2 (167): 85-91
УДК 336.648
JEL G23
DOI: dx.doi.org/ 10.17721/1728-2667.2015/167-2/14

О. Солодка, канд. екон. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

КРЕДИТНИЙ ДЕФОЛТНИЙ СВОП У МЕХАНІЗМІ ПЕРЕРОЗПОДІЛУ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ

В статті визначено економічну природу і механізм функціонування CDS у розрізі ефективного перерозподілу кредитного ризику. Досліджено особливості динаміки номінального обсягу світового ринку CDS, валової ринкової вартості і чистої ринкової вартості CDS. Розглянуто різновиди і сфери застосування CDS. Досліджено об'єктивність моделей оцінки CDS в залежності від основи для оцінки вартості CDS.

Ключові слова: кредитний дефолтний своп; "кошиковий" своп; "кошиковий" своп до першого дефолту; дефолт; кредитний ризик.

Вступ. Кількісна та якісна оцінка кредитного ризику компанії є одним з основних компонентів інвестиційного процесу, що використовується практично у всіх сферах фінансово-економічної діяльності. Інвестування в боргові інструменти або продукти вимагає оцінки кредитного ризику, наприклад, покупка облігацій і векселів, відкриття кредитних ліній, синдиковане кредитування, операції РЕПО, лізингові операції. Кредитні ризики актуальні для угод злиття та поглинання (M&A угод), для комерційної діяльності, наприклад, для відвантаження покупцеві товару або сировини у розстрочку.

Слід зазначити, що інвестування у фінансові інструменти, які, за своєю природою, не містять кредитного ризику, також вимагає його оцінки. Так, наприклад, усі позабіржові строкові контракти містять контрагентський ризик, який є, не чим іншим, як кредитним ризиком протилежної сторони угоди. Часткові цінні папери, опосередковано, містять кредитний ризик емітента, оскільки, як свідчать структурні моделі, між борговими і частковими інструментами одного емітента існує стійкий взаємозв'язок.

Способами оцінки кредитного ризику компанії є використання кредитних рейтингів загальновизнаних рейтингових агентств або внутрішніх систем кредитного аналізу. Оскільки кредитний ризик, у широкому розумінні, є ймовірністю дефолту компанії, його можна оцінювати в абсолютних величинах за допомогою широкого спектру стохастичних моделей. Однак, світова фінансова криза показала, що сучасні умови функціонування глобального фінансового ринку вимагають більш детальних, скоригованих за часовими і перехресними характеристиками моделей оцінки кредитних ризиків. Традиційні методи оцінки кредитного ризику мають надто великий часовий лаг, при цьому, навіть денне запізнювання, необхідних для оцінки ризику, параметрів може призвести до значних похибок та викривлення результату.

© Солодка О., 2015

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Faculty of Economics, Ukraine

XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

"GLOBAL TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF THE FINANCIAL SYSTEM OF UKRAINE"

(WTPDFSU'2014)

October 30-31, 2014
Faculty of Economics
Department of Finance
Taras Shevchenko National University
Kyiv, Ukraine

DEAR COLLEAGUES,

Taras Shevchenko National University of Kyiv, one of the most famous institutions of higher education in Central and Eastern Europe, founded in 1834, is proudly inviting you to participate in the international conference **"Global Trends and Development Prospects of the Financial System of Ukraine",** dedicated to 180th anniversary of the University and the 70th anniversary of Faculty of Economics.

For thematic sessions, you are invited to contribute on the following topics:
1. Financial policy and functioning of financial system of Ukraine;
2. Fiscal and budgetary mechanism to ensure the social and economic development of Ukraine;
3. Corporate finance and competitiveness of the national economy;
4. Global trends and development of national financial and credit markets under globalization;
5. Crisis and the social and political situation in Ukraine.

Official languages: *English, Ukrainian, Russian*

Invited speakers
Rafael Martins de Lima Ferreiraи (IE Business School, Spain)
Yefymenko T.I. (Academy of Financial Management of the Ministry of Finance of Ukraine, Ukraine)
Lunina I.O. (Institute of Economics and Forecasting, NAS of Ukraine, Ukraine)
Kuliev Rufat Atakishi ogly (deputy of Milli Majlis of the Azerbaijan Republic, Azerbaijan State Economic University, Republic of Azerbaijan)
Barhudarov Mansur Isa ogly (Azerbaijan State Economic University, Republic of Azerbaijan)
Onyshchenko V.O. (Yurii Kondratiuk National Technical University of Poltava, Ukraine)
Krauze N.V (D. Serikbayev East Kazakhstan state technical university, Kazakhstan)
Petryk O.I (The Netherlands Office of the International Monetary Fund on behalf of Ukraine, Ukraine)
Batkovskyi V.A. (National Bank of Ukraine, Ukraine)
Kovalchuk A.T. (State Committee for Financial Monitoring of Ukraine, Ukraine)

ORGANIZING COMMITTEE:
Chairman of Organizing Committee – Rector, academician of National Academy of Sciences of Ukraine, Doctor of Sciences (Philosophy), Professor Leonid V. Hubersky.

Vice-Chairmen of the Organizing Committee:
- Prof. S.Vyzhva (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine)
- Prof. I. Lutyy (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine)
- Prof. V. Bazylevych (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine)

Members of the organizing committee:
- Prof. V. Heyets (Institute of Economics and Forecasting, NAS of Ukraine, Ukraine)
- Prof . T.Yefymenko (Academy of Financial Management of the Ministry of Finance of Ukraine, Ukraine)
- Prof . Z. Varnaliy (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine)
- Prof . A. Ignatyuk (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine)
- Prof . M. Krupka (Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine)
- Prof . V. Mishchenko (Center for Scientific Research of the National Bank of Ukraine, Ukraine)
- Prof . S. Naumenkova (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine)
- Prof . L. Omelyanovych (Mykhailo Tugan-Baranovsky National University of Economics and Trade of Donetsk, Ukraine)
- Prof . R. Pikus (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine)
- Prof . L. Tarangul (National State Tax Service University of Ukraine, Ukraine)
- Prof .V. Fedosov (Vadym Hetman National Economic University of Kyiv, Ukraine)
- Prof . D. Jurevičienė (Mykolas Romeris University, Lithuania).

Secretary of the Organizing Committee:
- Assist. O. Yafinovych (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine).

Faculty of Economics
Taras Shevchenko National University of Kyiv
90-a, Vasyl'kivs'ka St., Kyiv, 03022

CALL FOR PAPERS

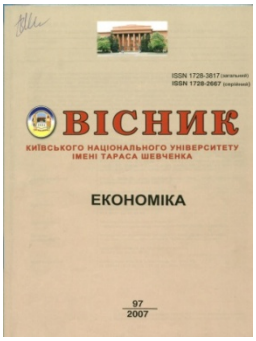

The deadline for submission of papers for the next issue of the Journal **"BULLETIN OF TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV. ECONOMICS"** ends **on every month, 10th.**

"BULLETIN OF TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV. ECONOMICS" is a peer-reviewed journal published monthly and dedicated to increasing the depth of research across economic field. The "BULLETIN OF TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV. ECONOMICS" is a professional journal included in the list of peer-reviewed scientific periodicals published in Ukraine and rated by the methodology of the High Attestation Commission of Ukraine and the Ministry of Education of Ukraine.

The Journal has been published **since 1958**. Issued monthly.

ABSTRACTED AND INDEXED in:

RINC (E-Library), Science Index, Ulrich's Periodicals Directory, Google Scholar, RepEc, Socionet, Index Copernicus (ICV 2013 = 6.54), CyberLeninka, OCLC WorldCat, CrossRef, J-Gate, Microsoft Academic Search, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Registry of Open Access Repositories (ROAR), The Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), IDEAS, EconPapers, CiteFactor, the Maksymovych Scientific Library of the Taras Shevchenko Kyiv National University, National Library of Ukraine Vernadsky

Since 2013 "BULLETIN OF TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV. ECONOMICS" is published in **Ukrainian, Russian, English and German.**

"BULLETIN OF TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV. ECONOMICS" welcomes the submission of manuscripts that meet the general criteria of significance and scientific excellence in this subject area, and will publish:

- Original articles in basic and applied research
- Case studies
- Critical reviews, surveys, opinions, commentaries and essays

Focus on:

- current problems of economic theory,
- international economics,
- business economics,
- management,
- theory of finances, banking,
- insurance,
- statistics,
- accounting and auditing,
- environmental safety,
- economic-mathematical modeling,
- information technology in the economy.

In case you accept this invitation, please follow the publishing guidelines as laid down: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua and kindly send us your manuscript by email to: visnuk.econom@gmail.com.

Наукове видання

ВІСНИК

КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЕКОНОМІКА

Випуск 2(167)

Друкується за авторською редакцією

Оригінал-макет виготовлено Видавничо-поліграфічним центром "Київський університет"

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали. Рукописи та дискети не повертаються.

Формат 60x84 1/8. Ум. друк. арк. 16,5. Наклад 300. Зам. № 215-7336.
Гарнітура Arial. Папір офсетний. Друк офсетний. Вид. № Е2.
Підписано до друку 20.05.15

Видавець і виготовлювач
Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет"
01601, Київ, б-р Т. Шевченка, 14, кімн. 43
☎ (38044) 239 3222; (38044) 239 3172; тел./факс (38044) 239 3128
e-mail: vpc@univ.kiev.ua
http: vpc.univ.kiev.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1103 від 31.10.02